

עין משפט מסכת ראש השנה

דף ב.

עין משפט ד.

יו"ד סימן רצד פעיף ד

ה. ו. הג' שנים של ערלה לפעמים אינם אלא שתי שנים ומ"ד א יום, ופעמים הם יתרים על ג' שנים, כיצד אם נטע האילן לפני ט"ז באב שנשארו עדיין מ"ד יום עד ר"ח תשרי, כיון שהגיע ר"ח תשרי עלתה לה שנה ומונה עוד שנתים בלבד, אבל אם נטע ביום ט"ז אב ואילך מונה מראש חודש תשרי הבא ג' שנים שלמים לערלה, ולאחר ר"ח תשרי של השנה הרביעית, כל הפירות שיחנטו ב' בו קודם ט"ו בשבט יש להם ג"כ דין ערלה אע"פ שנגמרים אח"כ, והנחנטים בו מט"ו בשבט של השנה הרביעית עד ט"ו בשבט של שנה חמישית נקראים רבעי, ולאחר ט"ו בשבט של השנה החמישית הם חולין ומותרים.

עין משפט הו.

יו"ד סימן שלא פעיף נו

נו. סב. אין תורמין מפירות שנה זו על פירות שנה שעברה, ולא מפירות שנה שעברה על פירות שנה זו, ואם תרם אינה תרומה, שנאמר היוצא שדה שנה שנה.

א. כר"י ור"ש במשנה ו' פ"ב דשביעית, וכרב נחמן בר"ה דף י' ע"ב, דכל קליטה שאינה קולטת ב"ד יום שוב אינה קולטת, ושלישים יום אח"כ אינה נחשבת לשנה. והיינו ט"ו יום של חדש אב שהוא לעולם מלא, וכ"ט יום דאלול שהוא לעולם חסר. ש"ך ס"ק ח'.

ב. שם בברייתא, והטעם דכל שהוא חונט בין תשרי לט"ו בשבט היינו מחמת המים שירדו לפני ר"ה והרי הם כאילו חנטו קודם תשרי, וכיון שכך אין הבדל בין נטעה מ"ד יום קודם ר"ה או פחות.

וכתב הש"ך בשם הרא"ש שהיום אין שום חנטה בשום אילן קודם ט"ו בשבט, ולכן אין נזהרין בערלה אלא ג' שנים. ועיין במש"כ הש"ך בס"ק י' שם.

י"ד סימן שלא פעיף קבה

קבה. קי"ז. תבואה וקטניות שהגיעו לעונת המעשרות לפני ר"ה של שנה השלישית אע"פ שנגמרו ונאספו בשלישית מפרישין מהן מעשר שני^ג, וכן פירות האילן שבאו לעונת המעשרות לפני ט"ו בשבט של השנה השלישית אע"פ שנגמרו ונאספו אח"כ בסוף השנה השלישית מתעשרין לשעבר ומפרישין מהם מעשר שני, ואם באו לעונת המעשרות אחר ט"ו בשבט מתעשרין להבא.

ה"מ סימן מג פעיף ז

עין משפט ז

ז. שטרי חוב המוקדמין^ד פסולים, שהרי טורף בהם מלקוחות שלא כדין, וע"כ קנסו אותו חכמים שלא יגבה בשטר מוקדם^ה אלא מבני חורין, ואם יטען הלוח פרעתי, דינו כטוען כן נגד שאר שטרות, אבל אם יטען להד"מ הוחזק כפרן.

* וי"א דשטר מוקדם^ו פסול לגמרי

ג. ממשנה ריש ר"ה.

ד. רמב"ם פ' כ"ג מלוה ומלוה, ממשנה ה' פרק י' דשביעית, וכ"כ הטור בשם הרי"ף ורש"י ורמב"ן ורשב"א.

ה. וכתב הסמ"ע בס"ק י' אפי"ו אם יקחו הבי"ד לידם השטר ולא יתנו לטרוף בו מזמן הראשון, או שיכתבו על גוף השטר שלא יכול לטרוף בו מזמן הראשון, אפ"ה אינו גובה בו ממשועבדים גם מזמן שעמד בבי"ד משום קנס, כיון שמתחילתו היה ראוי ועומד לטרוף בו מזמן הראשון. וכתב הש"ך להסכים לדבריו, אך הוסיף שאם המלוה בעצמו יכתוב לפני שנראה השטר לבי"ד שלא ניתן לטרוף בו לקוחות מזמן הראשון, נראה דכשר לטרוף בו מזמן השני.

ועוד כיון שאין גובין בו אלא מבני חורין קורעין השטר, או כותבין על גביו שלא ניתן לגבות בו אלא מבני חורין. אבל אין מניחין השטר בידו כמות שהוא שלא יגבה בו ממשעבדי. כ"כ הש"ך ס"ק י"א.

ו. טור בשם ר"י והרא"ש, וריב"ש בסי' שפ"ב, והביאם הרמ"א וכתב הסמ"ע בס"ק י"א דאין ר"ל שנפסל לגמרי, שהרי אם יטען להד"ם אינו נאמן והוחזק כפרן מכח השטר הזה, ורק בטוען פרעתי נאמן. אבל הש"ך דעתו שפסול לגמרי ואפי"ו בטוען להד"ם נאמן, דהשטר חספא בעלמא הוא לדעת החולקים. אבל לכו"ע גובה בו מבני חורין ומהלוח

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט זז

הו"מ סימן מג ענין יב יג

יב. יא. שטר חוב מאוחר ז' כשר, שהרי הורע כוחו של בעל השטר שאינו טורף אלא מזמן השטר, והוא שכתוב בו ה' דאקני, כלומר שקיבל על עצמו אחריות החוב גם על הנכסים שיקנה בעתיד, אבל בלא שכתב דאקני ט' פסול, אם לא שכתוב בשטר במפורש שאיחרוהו.

יג. יב. שטר י' מקח וממכר אפי' מאוחר, כ' פסול, אא"כ האיחור נכתב בפירוש.

בעצמו כשהוא מודה, או כשיש עדים בזה. וכתב בקצות שאם העדים לפנינו וזוכרים ההלואה וטוען להד"מ ודאי שהוחזק כפרן נגד העדים. והנתיבות כתב דהעיקר כהסמ"ע.

ז. בתרא קמ"א ע"ב. והגם ששטר מאוחר כשר אין לאחורו לכתחילה משום דמחזי כשיקרא מר"ו.

ח. ועיין בסי' ק"ד וקיי"ב דקי"ל דגם בלא כתב דאקני תלינן בט"ס, אם לא שכתב שאר האחריות ולא כתב האחריות לדאקני דאז לא תלינן בט"ס. סמ"ע ס"ק כ'.

ט. כי בלא קיבל אחריות גם על מה שיקנה, וקנה אחרי ההלואה ומכר מה שקנה, אין טורפים מהם, וע"י האיחור בזמן השטר יגבה גם מהם שלא כדין. סמ"ע ס"ק כ"א. ועיין בפעמוני זהב מה שהקשה על דברי הסמ"ע מדברי המחבר בסעיף י"א דאפי' ראו ההלואה בניסן ולא כתבו לו עד תשרי הואיל ולא שטר הקנאה הוא כותבין בו יום שנמסר השטר, והרי יש לחוש שמא קנה הקרקע בין יום ההלואה ליום המסירה, ולפי דברי הסמ"ע הרי בכה"ג אין הקרקע משתעבדת אלא מה שהיה לו בשעת ההלואה. ותירץ לחלק דבשטר הקנאה שעבוד הלואה משעת הקנין, ובלא אקנייתא שיעבוד הלואה משעת מסירת השטר ע"ש. י. בתרא קנ"ז ע"ב.

כ. ואם הודיעו למוכר שאיחרו השטר מכר, כשר. כ"כ הש"ך בס"ק ל', ולפ"ז בסתמא, השטר כשר עד שיתברר שלא הודיעו.

והטעם שפסול שמא המוכר לא ידע שאיחרוהו ואולי יחזור ויקח ממנו, ואח"כ יוציא זה שטרו המאוחר, ויאמר חזרתי ולקחתי ממך, וע"כ בהודיעו למוכר שאיחרוהו, כשר.